

Asia: VN/15371/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen metsäkeskuksen lausunto hallituksen esityksestä uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyä koskevan lain muuttamisesta.

Lausuntopyyntö VN/15371/2024

Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta lausua Uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelylaista ja nostaa esille seuraavia näkökohtia:

Uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelylakiin ollaan viemässä RED III -direktiivin mukaiset säännökset koskien uusiutuvan energian tuotantolaitosten perustamislupien käsittelyn nopeuttamista ja uutena kohtana säännökset liittyen uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden perustamiseen ja menettelyihin kohteiden ympäristövaikutusten arviointiin liittyen.

Metsäkeskus katsoo, että lakiesityksen mukaisesti uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiden ulkopuolelle tulisi jättää alueet, jotka koostuvat merkittävässä määrin tuottavasta metsämaasta, ojittamattomista luonnontilaisista suoalueista ja muista pykälän 14 a toisen momentin kohdissa 3), 4) ja 5) mainituista luonnonsuojelun ja monimuotoisuuden kannalta tärkeitä alueista.

Metsäkeskus korostaa, että uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita nimettäessä tulee kiinnittää huomio maanomistajien metsätalouden harjoittamisen edellytysten turvaamiseen uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueisiin sisältyessä tuottavaa metsämaata. Aurinkovoimaloiden aluevarauksiin sisältyy käytännössä monissa kohteissa metsätalousmaan

alueita. Uusiutuvan energian tuotantoalueiden perustaminen ei saisi kuitenkaan johtaa tuottavan metsämaan pinta-alan vähenemiseen ja siten aiheuttaa merkittävää metsäkatoa.

Ehdotetut uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueet otettaisiin huomioon alueille laadittavissa kaavoissa. Jos nopean kehittämisen alueisiin sisältyy metsätalousmaata, on hyvä huomata, että keskeisten metsien hoitoa ja käyttöä ohjaavien ja yksityismetsätalouteen kohdistettavia valtion tukia koskevien säädösten soveltamisala on sidottu alueidenkäyttölain (132/1999) mukaisiin kaavoihin. Metsälakia ei sen 2 §:n 1 momentin mukaan sovelleta mm. oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen ja virkistyskäyttöön osoitettuja alueita. Metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) mukaista rahoitusta voidaan kohdistaa vain niihin metsiin, jotka kuuluvat metsälain soveltamisalaan. Lakia metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) puolestaan sovelletaan sellaisiin metsätuhoihin, jotka esiintyvät metsälain soveltamisalaan kuuluvissa metsissä.

Uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueita suunniteltaessa onkin syytä välttää tilannetta, jossa metsätalouden harjoittaminen on mahdollista, mutta keskeiset metsien hoitoon ja käyttöön liittyvät säädökset eivät alueella ole voimassa. Näin voi käydä esimerkiksi jos tuulivoimayleiskaavassa osoitetaan merkittäviä alueita ensisijaisesti muuhun maakäyttöön kuin virkistys- tai maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi.

Tärkeää on varmistaa maanomistajien ja kuntien riittävä kuuleminen alueiden valmisteluprosessin aikana ja ottaa uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiksi maakuntakaavojen valmistelun yhteydessä uusiutuvan energian tuotantoon soveltuvia alueita. Nopean kehittämisen alueilla sovellettaisiin lyhyempiä lupamenettelyn määräaikoja. Lisäksi alueilla toteutettavat uusiutuvan energian hankkeet vapautettaisiin YVA-menettelystä ja Natura-arvioinnista lakiesitykseen tuotujen, RED III -direktiivin menettelytavoin.

Metsäkeskus katsoo, että uusiutuvan energian eri tuotantomuodot, myös metsäbiomassan raaka-ainepotentiaalin kestävän hyödyntäminen on syytä ottaa huomioon, kun tarkastellaan uusiutuvan energian eri tuotantomuotoja alueita nimettäessä. Ensivaiheessa on tarkoitus nimetä aurinkovoimaloiden sijoittamiseen soveltuvia alueita. Myöhemmin alueita voitaisiin nimetä myös muun uusiutuvan energian tuotantoa varten.

Metsäkeskus katsoo myös, että ehdotettujen säännösten mukaan uusiutuvan energian nopean kehittämisen alueiksi tulee osoittaa alueita, joilla uusiutuvan energian käyttöönotosta ei lähtökohtaisesti odoteta syntyvän merkittäviä ympäristövaikutuksia, kuten alueen metsäluonnon tilan ja monimuotoisuuden heikentymistä alueella.

Metsäkeskuksella ei ole lakisääteisiä tehtäviä uusiutuvan energian tuotantolaitosten perustamislupien käsittelyyn liittyen, joten lakiesityksen 10 § - 13 § koskien perustamislupien käsittelyn määräaikoja, metsäkeskuksella ei ole lausuttavaa.

Niskanen Anssi
Suomen metsäkeskus